

మనభారతం

డా.వల్లూరుపల్లి శివాజీరావు

81

తొలి మాట: ప్రపంచ పాఠకులను విశేషంగా ఆకర్షించి, ఆకట్టుకుని, వారితో ఆదరించబడుచున్న, అసమాన తెలుగు మాస పత్రిక 'కౌముది' లో ప్రచురితమైన నా 'మనభారతం' వ్యాసం జనవరి 2010 నుండి డిసెంబర్ 2015 వరకు నిరాటంకంగా 72 నెలలు ప్రచురితమయింది. కాని సమయాభావం వల్ల జనవరి 2016 నుంచి కొన్ని బాధ్యతలవల్ల ఈ వ్యాసాలు కొనసాగించుటకు వీలుకాలేదు.

ఇప్పుడు సమయం దొరికినందువల్ల 'కిరణ్ ప్రభ' గారి సమ్మతితో భారత విశేష చరిత్ర ను ప్రతిబింబించే ఈ 'మన భారతం' వ్యాసం మళ్ళీ కొనసాగిస్తున్నాను.

చేజాలిన భారతదేశ రత్నరొజములు-9

షా వజ్రం (Shah Diamond)

ఇంతవరకు మనం తెలుసుకున్న మన ఘన వజ్రరాజముల వలె "షా వజ్రం" కూడా కొల్లూరు-పరిటాల వజ్రపు గనులనుంచి 16 వ శతాబ్దం ప్రారంభానికి పూర్వమే లభించింది. ఎనిమిది వైపుల పలకలుగానూ, మరో ఎనిమిది వైపుల నున్నగా చదునుగానూ (octahedron with flat sides and rounded ribs) ఉన్న ఈ పెద్ద వజ్రం బరువు మెరుగు పరచకముందు 95 క్యారెట్లు. ప్రాచీన భారత వజ్ర నిపుణులు వజ్రాలను మెరుగు పరిచే కార్యక్రమంలో వజ్రపు సహజ సిద్ధమైన ఆకారాన్ని ఏమాత్రం మార్పు లేకుండా చేయగలిగే నైపుణ్య నైపుణ్యం కలిగియున్నారు. కొన్ని ఏళ్ల తరువాత మెరుగు పరిచిన తదుపరి ఒక కడ్డీ (bar) ఆకారంలో ఉన్న ఈ వజ్రం బరువు 88.7 క్యారెట్లు అయింది.

పసుపు-గోధుమ (yellowish-brown) వర్ణంలోఉన్న షా వజ్రం కంటికి కనిపించని పగుళ్లలో పైనా, క్రింద ఇసుప రజను ఉన్నా, అది తన సహజ సిద్ధమైన కాంతి వెదజల్లుతుంది.

కొల్లూరు-పరిటాల గనుల నుంచి బయల్పడిన తరువాత ఈ వజ్రం అప్పటి గోలుకొండ సుల్తానుల పరమయింది. "ముహమ్మద్ ఖులి కుతుబ్ షా" (Muhammad Quli Qutb Shah) 1591 లో తన బంధువు, అహమద్ నగర్ (Ahmadnagar) పాలకుడు "బుర్హాన్ నిజాం షా II" (Burhan Nizam Shah II) ఈ వజ్రాన్ని బహుమతిగా ఇచ్చాడు.

ఈ వజ్రం తన ఆధీనంలోకి వచ్చిన తరువాత ఈ అహమద్ నగర్ సుల్తాన్ చదునుగా ఉన్న ఒక వైపున "Burhān Nizām Shāh the Second, Year 1000" (equivalent to 1591 CE) అని చెప్పించాడు.

1595లో బుర్హాన్ నిజాం షా పదవీచ్యుతుడైన తరువాత "చాంద్ బీబీ" సింహాసనమెక్కింది. కొద్ది నెలల తరువాత ఈమె మరణించిన దరిమిలా మొదట అదే సంవత్సరంలో "అహమద్ నిజామ్ షా II", ఆ తరువాత సంవత్సరం "బహదూర్ నిజామ్ షా" గద్దెనెక్కారు. ఈ చివరి నవాబును మొఘల్ సుల్తాన్ "అక్బర్" 1600 లో ఓడించి అహమద్ నగర్ ను స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అప్పటి నుంచి షా వజ్రం మొఘల్ సుల్తానుల చేతుల్లోనే ఉండిపోయింది.

1628 లో అక్బర్ మనుమడు "షా జహాన్" (Sha Jahan) మొఘల్ సింహాసనాన్ని స్వాధీనం చేసు కున్నాడు. గద్దెనెక్కిన కొన్ని ఏళ్ల తరువాత షా వజ్రం మీద వేరే వైపున 1641లో ఈ విధంగా చెప్పించాడు:

"Shāh Jahān, The son of Shāh Jehangir. Year 1051" (equivalent to 1641 CE).

1719లో మొఘల్ సింహాసనమెక్కిన ముహమ్మద్ షా (Nasir-ud-Din Muhammad Shah) పరి పాలనా కాలంలో మొఘల్ సామ్రాజ్యం త్వరితగతినీ క్షీణించటం ప్రారంభించింది. 1739లో పర్షియా సుల్తాన్ "నాదిర్ షా" (Nader Shah) భారతావని మీద దండెత్తి బలహీనుడయిన ముహమ్మద్ షా ను ఓడించాడు.

సంధి ఒడంబడికలో మొఘల్ సుల్తాన్ తనవద్ద ఉన్న వజ్రాలన్నిటిని నాదిర్ షా కు సమర్పించుకోవలసి వచ్చింది.

ముహమ్మద్ షా సమర్పించుకున్న అనేక వజ్రాలతో పాటు షా వజ్రం కూడా ఉంది. నాదిర్ షా 1747లో పర్షియాలో హత్య చేయబడ్డాడు.

ఆ తరువాత Qajar వంశపు నవాబులు పర్షియా గద్దెనెక్కారు. వీరిలో రెండవ వాడైన Fath-Ali Shah Qajar 1797లో సింహాసనం దక్కించుకున్నాడు. ఈయన 1826 లో షా వజ్రం మీద మరో వైపున ఈ విధంగా చెప్పించాడు:

"The ruler of the Qājār Fath'Alī Shāh Sultān. Year 1242". (equivalent to 1826 CE).

1829లో రష్యా దౌత్యవేత్త, రచయిత Alexandr Griboyedov పర్షియా (1935 లో ఇరాన్ గా మారింది) లో హత్య చేయబడ్డాడు. వెంటనే రష్యా ప్రభుత్వం ఈ హత్యకు సంభందించిన వ్యక్తులను తీవ్రంగా శిక్షించాలని వత్తిడి పెట్టింది. దీనికి బదులుగా Fath Ali Sha తన మనుమడు Khusro Mirzā ను రష్యా రాజధాని Saint Petersburg కు పంపించాడు. రెండు దేశాలకు మధ్య జరిగిన సంధిలో ఇరాన్ రాజకుమారుడు షా వజ్రాన్ని రష్యన్ రాజు, జార్ (Tsar) వంశీయుడు Nicholas I కు సమర్పించాడు.

అప్పుడు మన షా వజ్రాన్ని Saint Petersburg లో ఉన్న ఆభరణాల గదిలో ఉంచారు. 1917 లో Romanov వంశాన్ని పడదోచిన తరువాత వజ్రాలన్నీ క్రెమ్లిన్ (Kremlin) లో ఉన్న Diamond Fund కు తరలించటం జరిగింది. అప్పటినుంచి మన కొల్లూరు-పరిటాల షా వజ్రం రష్యా ప్రదర్శనా వజ్రాలలో ఒకటిగా ఉంది.

అష్ట పలకలతో, కడ్డీ (bar) ఆకారంలో ఉన్న షా వజ్రం

షా వజ్రం

(వచ్చే నెలలో మరొక వజ్రం గురించి తెలుసుకుందాం)

మీ అభిప్రాయాలను పంపించేందుకు నా ఇ-మెయిల్: dr_vs_rao@yahoo.com

COMMENTS